

คู่มือ ความรู้ด้านกฎหมาย

เรื่อง
อายุความ

บทนำ

การดำเนินงานของธนาคารในการให้สินเชื่อ บริการรับฝากเงินธุรกรรมทางการเงินดังกล่าว ย่อมไปเกี่ยวพันกับกฎหมายเกี่ยวกับระยะเวลาที่กฎหมาย กำหนดให้ใช้สิทธิเรียกร้องหรือฟ้องคดี ถ้าเลยกำหนด นั้นไปแล้ว ถือว่าคดีขาดอายุความ เหตุที่กฎหมายต้อง กำหนดอายุความไว้ก็เพราะถ้าปล่อยให้ใช้สิทธิ ดังกล่าวตามใจชอบโดยไม่คำนึงถึงกำหนดเวลาช้านานเพียงใด อาจจะมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยอันดีของประชาชน

ฝ่ายกฎหมายเห็นความสำคัญในเรื่อง ดังกล่าวที่อาจจะเกิดขึ้นกับธนาคารและพนักงานที่เกี่ยวข้อง จึงได้จัดทำสรุปความรู้ด้านกฎหมาย เกี่ยวกับ “อายุความ” เพื่อใช้เป็นคู่มือการปฏิบัติงาน เบื้องต้นให้กับพนักงานและผู้สนใจได้ศึกษาต่อไป

ฝ่ายกฎหมาย

สารบัญ

บทที่ 1	สาระสำคัญซึ่งเกี่ยวข้องกับธนาคาร	7
	1.1 ความหมายของอายุความ	7
	1.2 ประเภทของอายุความ	8
บทที่ 2	การนับอายุความ	17
บทที่ 3	อายุความสะดุดหยุดลง	22
	3.1 เหตุที่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลง	23
	3.2 ผลของอายุความสะดุดหยุดลง	25
บทที่ 4	การดำเนินการเมื่อนี้ขาดอายุความ	35
	4.1 ดำเนินการให้ลูกค้าทำการรับสภาพ ความรับผิด	35
	4.2 ดำเนินการให้ลูกค้าให้ประกันใหม่ แก่ธนาคาร	36
	4.3 ให้บุคคลอื่นเข้าทำหนังสือสัญญา รับใช้หนี้เงินกู้	37

บรรณานุกรม

สาระสำคัญของ อายุความ

1

1.1 ความหมายของอายุความ

“อายุความฟ้องเรียกหนี้เงินกู้” หมายความว่า เป็นกำหนดระยะเวลาในการฟ้องร้องดำเนินคดี หรือใช้สิทธิเรียกร้อง ถ้าหากไม่ได้ใช้บังคับภายใน ระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด สิทธิเรียกร้องนั้นเป็น อันขาดอายุความ (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและ พยานิชย์ มาตรา 193/9) สิทธิเรียกร้องที่ขาดอายุ ความแล้ว ลูกหนี้มีสิทธิที่จะปฏิเสธการชำระหนี้ได้ (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพยานิชย์ มาตรา 193/10)

1.2 ประเภทของอายุความที่ควรทราบ

1.2.1 อายุความยืม การกู้ยืมเงินกฎหมายมิได้กำหนดอายุความไว้โดยเฉพาะ จึงมีอายุความ 10 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/30

สัญญากู้เงินไม่ได้กำหนดเวลาชำระต้นเงินคืนไว้ โจทก์ย่อมเรียกให้จำเลยชำระหนี้ได้โดยพลัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 203 วรรคหนึ่ง และถือเป็นระยะเวลาที่ผู้ให้กู้อาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้ อายุความจึงเริ่มนับแต่วันถัดจากวันทำสัญญากู้เงินแต่ละฉบับ ซึ่งกฎหมายมิได้กำหนดอายุความการกู้ยืมเงินไว้โดยเฉพาะ ต้องใช้อายุความทั่วไป 10 ปี (คำพิพากษาฎีกาที่ 8172/2551)

1.2.2 อายุความผู้รับจำนอง ผู้จำนำ ผู้ทรงสิทธิยึดหน่วง ผู้มีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สิน ผู้รับจำนอง ผู้รับจำนำ ผู้ทรงสิทธิยึดหน่วง หรือผู้ทรงบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้อันตนได้ยึดถือไว้ ยังคงมีสิทธิบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จำนอง จำนำ หรือ

ที่ได้ยึดถือไว้ แม้ว่าสิทธิเรียกร้องส่วนที่เป็นประธาน จะขาดอายุความแล้วก็ตาม แต่จะใช้สิทธินั้นบังคับให้ชำระดอกเบี้ยที่ค้างย้อนหลังเกินห้าปีขึ้นไปไม่ได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/27

ป.พ.พ. มาตรา 745 กำหนดว่า ผู้รับจำนองจะบังคับจำนองแม้เมื่อหนี้ที่ประกันนั้นขาดอายุความแล้วก็ได้ แต่จะบังคับเอาดอกเบี้ยที่ค้างชำระในการจำนองเกินกว่าห้าปีไม่ได้

ป.พ.พ. มาตรา 1754 วรรคสามและวรรคสี่ กำหนดว่า ภายใต้บังคับแห่งมาตรา 193/27 แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าสิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้ อันมีต่อเจ้ามรดกมีกำหนดอายุความยาวกว่าหนึ่งปี มิให้เจ้าหนี้นั้นฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่เมื่อเจ้าหนี้ได้รู้ หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดก

ถึงอย่างไรก็ดี สิทธิเรียกร้องตามที่ว่า มาในวรรคก่อน ๆ นั้น มิให้ฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนดสิบปีนับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย

ผู้ทรงสิทธิยึดหน่วง สามีมภริยาผู้เป็นเจ้าของร่วมในที่ดินทำสัญญาจะขายที่ดินนั้นแก่เขา โดยส่งมอบที่ดินและโฉนดให้ผู้ซื้อครอบครองแล้ว และผู้ขายก็ได้รับชำระราคาครบถ้วนแล้ว แต่มาสามิตายลงเสียก่อนโอนโฉนดให้ผู้ซื้อ ดังนี้ แม้ผู้ซื้อจะฟ้องคดีขอบังคับให้โอนตามสัญญาภายหลังสามิตายเกิน 1 ปี ซึ่งขาดอายุความมรดกแล้วก็ตาม ก็ถือได้ว่าผู้ซื้อได้ครอบครองที่ดินที่ซื้อขายกัน มีสิทธิยึดหน่วงทรัพย์สินไว้จนกว่าจะโอนกรรมสิทธิ์ได้ เหตุที่ผู้ขายคนหนึ่งตายเกิน 1 ปีแล้ว ย่อมไม่ห้ามผู้ซื้อผู้ทรงสิทธิยึดหน่วงจะใช้บังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/27 และ 241 (คำพิพากษาฎีกาที่ 253/2497)

1.2.3 อายุความสิทธิเรียกร้องอันตั้งหลักฐานขึ้นโดยคำพิพากษาชั้นที่สุดของศาล หรือโดยสัญญาประนีประนอมยอมความ สิทธิเรียกร้องที่เกิดขึ้นโดยคำพิพากษาของศาลที่ถึงที่สุด หรือโดยสัญญาประนีประนอมยอมความ ให้มีกำหนดอายุความสิบปี ทั้งนี้ ไม่ว่าสิทธิเรียกร้องเดิมจะมีกำหนดอายุความเท่าใด

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/32

1.2.4 อายุความสิบปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา 193/30 อายุความนั้น ถ้าประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ให้มีกำหนดสิบปี

1.2.5 อายุความดอกเบี้ยยค้างชำระ เงินที่ต้องชำระเพื่อผ่อนทุนคืนเป็นงวด ๆ

สิทธิเรียกร้องดังต่อไปนี้ให้มีกำหนดอายุความห้าปี

(1) ดอกเบี้ยค้างชำระ

(2) เงินที่ต้องชำระเพื่อผ่อนทุนคืนเป็นงวด ๆ

(3) ค่าเช่าทรัพย์สินค้างชำระ เว้นแต่ค่าเช่าสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา 193/34 (6)

(4) เงินค้างจ่าย คือ เงินเดือน เงินปี เงินบำนาญ ค่าอุปการะเลี้ยงดูและเงินอื่น ๆ ในลักษณะทำนองเดียวกับที่มีการกำหนดจ่ายเป็นระยะเวลา

(5) สิทธิเรียกร้องตามมาตรา 193/34
(1) (2) และ (5) ที่ไม่อยู่ในบังคับอายุความสองปี

1.2.6 อายุความตาม ป.พ.พ. มาตรา 193/34
มาตรา 193/34 สิทธิเรียกร้องดัง
ต่อไปนี้ ให้มีกำหนดอายุความสองปี

(1) ผู้ประกอบการค้าหรืออุตสาหกรรม
ผู้ประกอบหัตถกรรม ผู้ประกอบศิลปอุตสาหกรรม
หรือช่างฝีมือ เรียกเอาค่าของที่ได้ส่งมอบ ค่าการงาน
ที่ได้ทำ หรือค่าดูแลกิจการของผู้อื่น รวมทั้งเงินที่ได้
ออกทดรองไป เว้นแต่เป็นการที่ได้ทำเพื่อกิจการของ
ฝ่ายลูกหนี้ตัวเอง

(2) ผู้ประกอบเกษตรกรรมหรือการ
ป่าไม้ เรียกเอาค่าของที่ได้ส่งมอบอันเป็นผลิตผลทาง
เกษตรหรือป่าไม้ เฉพาะที่ใช้สอยในบ้านเรือนของฝ่าย
ลูกหนี้ตัวเอง

(3) ผู้ขนส่งคนโดยสารหรือสิ่งของหรือ
ผู้รับส่งข่าวสาร เรียกเอาค่าโดยสาร ค่าระวาง ค่าเช่า
ค่าธรรมเนียม รวมทั้งเงินที่ได้ออกทดรองไป

(4) ผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมหรือหอพัก ผู้ประกอบธุรกิจในการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม หรือผู้ประกอบธุรกิจสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการเรียกเอาค่าที่พัก อาหารหรือเครื่องดื่ม ค่าบริการหรือค่าการงานที่ได้ทำให้แก่ผู้มาพักหรือใช้บริการ รวมทั้งเงินที่ได้ออกทตรงไป

(5) ผู้ขายสลากกินแบ่ง สลากกินรวบหรือสลากที่คล้ายคลึงกัน เรียกเอาค่าขายสลากเว้นแต่เป็นการขายเพื่อการขายต่อ

(6) ผู้ประกอบธุรกิจในการให้เช่าสังหาริมทรัพย์ เรียกเอาค่าเช่า

(7) บุคคลซึ่งมิได้เข้าอยู่ในประเภทที่ระบุไว้ใน (1) แต่เป็นผู้ประกอบธุรกิจในการดูแลกิจการของผู้อื่นหรือรับทำงานการต่าง ๆ เรียกเอาสินจ้างอันจะพึงได้รับในการนั้น รวมทั้งเงินที่ได้ออกทตรงไป

(8) ลูกจ้างซึ่งรับใช้การงานส่วนบุคคล เรียกเอาค่าจ้างหรือสินจ้างอย่างอื่นเพื่อการงานที่ทำ

รวมทั้งเงินที่ได้ออกทดรองไป หรือนายจ้างเรียกเอาคืนซึ่งเงินเช่นว่านั้นที่ตนได้จ่ายล่วงหน้าไป

(9) ลูกจ้างไม่ว่าจะเป็นลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว หรือลูกจ้างรายวัน รวมทั้งผู้ฝึกหัดงาน เรียกเอาค่าจ้างหรือสินจ้างอย่างอื่น รวมทั้งเงินที่ได้ออกทดรองไป หรือนายจ้างเรียกเอาคืนซึ่งเงินเช่นว่านั้นที่ตนได้จ่ายล่วงหน้าไป

(10) ครูสอนผู้ฝึกหัดงาน เรียกเอาค่าฝึกสอนและค่าใช้จ่ายอย่างอื่นตามที่ได้ตกลงกันไว้ รวมทั้งเงินที่ได้ออกทดรองไป

(11) เจ้าของสถานศึกษาหรือสถานพยาบาล เรียกเอาค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่น ๆ หรือค่ารักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายอย่างอื่น รวมทั้งเงินที่ได้ออกทดรองไป

(12) ผู้รับคนไว้เพื่อการบำรุงเลี้ยงดูหรือฝึกสอน เรียกเอาค่าการงานที่ทำให้รวมทั้งเงินที่ได้ออกทดรองไป

(13) ผู้รับเลี้ยงหรือฝึกสอนสัตว์ เรียกเอาค่าการงานที่ทำให้ รวมทั้งเงินที่ได้ออกทดรองไป

(14) ครูหรืออาจารย์ เรียกเอาค่าสอน

(15) ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ทันตกรรม การพยาบาล การผดุงครรภ์ ผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ หรือผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาอื่น เรียกเอาค่าการงานที่ทำให้รวมทั้งเงินที่ได้ออกทดลองไป

(16) ทนายความหรือผู้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย รวมทั้งพยานผู้เชี่ยวชาญเรียกเอาค่าการงานที่ทำให้ รวมทั้งเงินที่ได้ออกทดลองไป หรือคู่ความเรียกเอาคืนซึ่งเงินเช่นว่านั้นที่ตนได้จ่ายล่วงหน้าไป

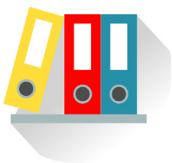
(17) ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรม สถาปัตยกรรม ผู้สอบบัญชี หรือผู้ประกอบวิชาชีพอิสระอื่น เรียกเอาค่าการงานที่ทำให้ รวมทั้งเงินที่ได้ออกทดลองไป หรือผู้ว่าจ้างให้ประกอบการงานดังกล่าวเรียกเอาคืนซึ่งเงินเช่นว่านั้นที่ตนได้จ่ายล่วงหน้าไป

1.2.7 อายุความที่เกิดขึ้นจากการที่ลูกหนี้สภาพความรับผิด โดยมีหลักฐานเป็นหนังสือหรือโดย

การให้ประกัน ตาม ป.พ.พ. มาตรา 193/35 ภายใต้ บังคับมาตรา 193/27 สิทธิเรียกร้องที่เกิดขึ้นจากการ ที่ลูกหนี้รับสภาพความรับผิดโดยมีหลักฐานเป็น หนังสือหรือโดยการให้ประกันตามมาตรา 193/28 วรรคสอง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่ ได้ รับสภาพความรับผิดหรือให้ประกัน

1.2.8 อายุความมรดก

- อายุความฟ้องขอเพิกถอนข้อ กำหนดพินัยกรรมที่สร้างขึ้นเพราะเหตุข่มขู่ สำคัญผิด หรือกลฉ้อฉล
- กำหนดอายุความฟ้องคดีเกี่ยวกับการ จัดการมรดก
- กำหนดอายุความให้ทายาทที่ถูกร อนสิทธิฟ้องเรียกค่าทดแทนจากทายาทอื่น

การนับ อายุความ

2

2.1 การนับอายุความ

อายุความให้เริ่มนับแต่ขณะที่อาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้ เป็นต้นไป (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/12)

2.1.1 ต้นเงิน

การนับอายุความของต้นเงินกู้ตามหนังสือกู้เงิน เริ่มนับในวันถัดจากวันที่ครบกำหนดชำระคืนเสร็จตามสัญญากู้เงิน หรือนับถัดจากวันที่ธนาคารกำหนดให้ลูกหนี้ชำระคืนเสร็จตามหนังสือเรียกคืนเงินกู้นั้น เป็นต้นไป ตามมูลหนี้เดิม ดังนี้

(1) หนังสือกู้เงินที่กำหนดชำระคืนต้นเงินเสร็จคราวเดียวทั้งหมด อายุความของต้นเงิน

เริ่มนับในวันถัดจากวันที่ครบกำหนดชำระคืนเสร็จไป
อีก 10 ปี

(2) หนังสือกู้เงินกำหนดให้แบ่งชำระ
ต้นเงินคืนเป็นงวด ๆ อายุความของต้นเงินแต่ละงวด
เริ่มนับในวันถัดจากวันที่ครบกำหนดชำระคืนของ
ต้นเงินแต่ละงวดนั้นไปอีก 5 ปี

2.1.2 ดอกเบี้ย

การนับอายุความดอกเบี้ยตามข้อ
3.1.1 และ 3.1.2 เริ่มนับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ครบ
กำหนดชำระคืน หรือวันที่อายุความเริ่มนับเป็นต้นไป
อีก 5 ปี โดยไม่คำนึงถึงจำนวนดอกเบี้ยที่เกิดขึ้น เช่น
ตั้งแต่รับเงินกู้ไป ไม่มีการชำระหนี้เลยก่อนดอกเบี้ย
จะขาดอายุความเพียง 1 วัน ถูกค้ำนำเงินมาชำระ
ดอกเบี้ยเพียง 500 บาท จากดอกเบี้ย 200,000 บาท
การชำระหนี้ดังกล่าวเป็นเหตุทำให้อายุความสะดุด
หยุดลงและเริ่มนับอายุความทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย
ใหม่ทั้งหมด

ข้อสังเกต : ดอกเบี้ยนั้นหมายถึง ดอกเบี้ยที่
เกิดขึ้นทั้งหมดในแต่ละปี โดยคำนวณจากต้นเงิน

คงเป็นหนี้ทั้งจำนวน และธนาคารจะเรียกดอกเบี้ย
ย้อนหลังเกิน 5 ปีไม่ได้

ตัวอย่างที่ 1 ลูกค้าทำหนังสือกู้เงินเพื่อเป็น
ค่าใช้จ่าย 50,000 บาท ลูกค้ารับเงินกู้ไปเมื่อวันที่
20 เมษายน 2550 กำหนดชำระคืนเสร็จภายในวันที่
31 มีนาคม 2551 ตั้งแต่ลูกค้ารับเงินกู้ไปแล้วไม่เคย
ชำระต้นเงินและดอกเบี้ยเลย ดอกเบี้ยค้างชำระมี
กำหนด 5 ปี เริ่มนับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2551
ครบกำหนดในวันที่ 31 มีนาคม 2556 ตั้งแต่วันที่
1 เมษายน 2556 เป็นต้นไป ไม่สามารถเรียกดอกเบี้ย
ส่วนที่เกิน 5 ปีนั้นได้ และต้นเงินกู้มีกำหนดอายุความ
10 ปี เริ่มนับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2551 เป็นต้นไป
ครบกำหนดในวันที่ 31 มีนาคม 2561 ตั้งแต่วันที่
1 เมษายน 2561 เป็นต้นไป ต้นเงินขาดอายุความ

ตัวอย่างที่ 2 ลูกค้าทำหนังสือกู้เงินเพื่อเป็น
ค่าลงทุน วันที่ 20 เมษายน 2550 จำนวน 160,000
บาท กำหนดชำระคืนเสร็จเป็นงวด ๆ ดังนี้

งวดที่ 1 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2551
ต้นเงิน 20,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

งวดที่ 2 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2552
ต้นเงิน 20,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

งวดที่ 3 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2553
ต้นเงิน 20,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

งวดที่ 4 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2554
ต้นเงิน 20,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

งวดที่ 5 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2555
ต้นเงิน 20,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

งวดที่ 6 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2556
ต้นเงิน 20,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

งวดที่ 7 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2557
ต้นเงิน 20,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

งวดที่ 8 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2558
ต้นเงิน 20,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

ตั้งแต่วินิจฉัยคดีไป ไม่เคยชำระต้นเงินและดอกเบี้ยเลยและดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นแต่ละปีคือ ปีแรก 20,800 บาท ปีที่ 2 23,000 บาท ปีที่ 3 23,600 บาท ปีที่ 4 24,200 บาท ปีที่ 5 24,800 บาท และปีที่ 6 25,400

บาท หนี้เงินกู้รายนี้ต้นเงินแต่ละงวดและดอกเบีย
แต่ละปีมีอายุความ 5 ปีเท่ากัน

การนับอายุความต้นเงินแต่ละงวดและ
ดอกเบียที่เกิดขึ้นแต่ละปี มีกำหนด 5 ปี โดยนับใน
วันถัดจากวันที่ครบกำหนดชำระคืนของงวดนั้น เช่น
งวดที่ 1 อายุความต้นเงินและดอกเบียเริ่มนับตั้งแต
วันที่ 1 เมษายน 2551 เป็นต้นไป ครบกำหนดใน
วันที่ 31 มีนาคม 2556 งวดที่ 2 เริ่มนับวันที่ 1
เมษายน 2552 อายุครบกำหนดในวันที่ 31 มีนาคม
2557 เป็นต้นไป ณ วันที่ 1 เมษายน 2556 ต้นเงิน
20,000 บาท และดอกเบีย 20,800 บาท ขาดอายุ
ความ

ข้อสังเกต ตามประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ มาตรา 193/26 บัญญัติว่า “เมื่อสิทธิ
เรียกร้องในส่วนที่เป็นประธานขาดอายุความให้สิทธิ
เรียกร้องส่วนที่เป็นอุปกรณ์นั้นขาดอายุความด้วย
แม้ว่าอายุความของสิทธิเรียกร้องส่วนที่เป็นอุปกรณ์
นั้นจะยังไม่ครบกำหนดก็ตาม”

3

อายุความ สะดุด หยุดลง

โดยปกติอายุความนั้นเมื่อเริ่มนับแล้วก็จะนับต่อไปเรื่อย ๆ โดยไม่หยุดจนครบกำหนดระยะเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เมื่อพ้นกำหนดแล้วสิทธิเรียกร้องย่อมเป็นอันขาดอายุความ แต่ก่อนที่สิทธิเรียกร้องจะขาดอายุความ ถ้ามีเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนด อันมีผลทำให้อายุความสะดุดหยุดลงอายุความก็จะหยุดนับ ระยะเวลาที่ได้ล่วงไปก่อนนั้นย่อมไม่นับเข้าในอายุความและเมื่อเหตุที่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลงสิ้นสุดลงเวลาใด ให้เริ่มนับอายุความใหม่ตั้งแต่นั้น โดยเริ่มนับใหม่ในวันรุ่งขึ้นตามกำหนดอายุความเดิม (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/15)

3.1 เหตุที่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลง (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/14) มีดังนี้

3.1.1 โดยการกระทำของลูกค้า

(1) ทำหนังสือสัญญารับใช้หนี้เงินกู้ให้แก่ธนาคาร

(2) ชำระหนี้บางส่วนไม่ว่าจะเป็นต้นเงินหรือดอกเบี้ย

(3) ให้ประกัน เช่น จัดให้มีผู้ค้ำประกันใหม่ เพิ่มเติมหรือนำทรัพย์สินมาจำนำ หรือจำนอง

(4) กระทำใด ๆ อันปราศจากข้อสงสัย แสดงให้เห็นเป็นปริยายว่ายอมรับสภาพหนี้ตามสิทธิเรียกร้อง

3.1.2 โดยการกระทำของธนาคาร คือ ธนาคารฟ้องร้องดำเนินคดี

ตามตัวอย่างที่ 2 ณ วันที่ 20 เมษายน 2555 ลูกค้าจัดทำหนังสือสัญญารับใช้หนี้เงินกู้ของตนเองให้กับธนาคาร โดยในหนังสือสัญญารับใช้หนี้เงินกู้ระบุกำหนดชำระหนี้คืน ดังนี้

งวดที่1 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2556
ต้นเงิน120,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

งวดที่2 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2557
ต้นเงิน 20,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

งวดที่3 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2558
ต้นเงิน 20,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

จะเห็นได้ว่า อายุความหนี้เงินกู้งวดที่ 1 - 5 สะดุดหยุดลง ณ วันที่ 20 เมษายน 2555 ส่วนเงินกู้งวดที่ 6 - 8 นั้น อายุความไม่สะดุดหยุดลง แต่อย่างไรก็ตามเพราะยังไม่ครบกำหนดและอายุความงวดที่ 1 (งวดที่ 1 - 6 เดิม) ต้นเงินจำนวน 120,000 บาท และดอกเบี้ยเริ่มนับอายุความใหม่ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2556 เป็นต้นไป งวดที่ 2 และ 3 เริ่มนับอายุความตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2557 และวันที่ 1 เมษายน 2558 เป็นต้นไป ตามลำดับ อายุความทั้ง 3 งวด มีกำหนดอายุความ 5 ปี ตามกำหนดในหนังสือสัญญาฉบับใช้หนี้เงินกู้ของตนเองซึ่งกำหนดให้แบ่งชำระคืนเป็นงวด ๆ

3.2 อายุความสะดุดหยุดลงเป็นโทษแก่ ลูกหนี้นั้น ย่อมเป็นโทษแก่ผู้ค้ำประกันด้วย (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 692) ดังนั้น ผู้ค้ำประกันยังคงผูกพันตามหนังสือกู้เงินนั้นอยู่ ทั้งนี้ ในการดำเนินคดีจะต้องอ้างหนังสือกู้เงินและหนังสือค้ำประกันฉบับเดิมมาประกอบด้วย ยกเว้น กรณีหนังสือกู้เงินระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลักหรือหนังสือกู้เงินเครดิตเงินสดแบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกันของธนาคาร การที่ลูกหนี้ร่วมคนหนึ่งทำให้อายุความสะดุดหยุดลงด้วยวิธีการใดก็ตาม ย่อมเป็นโทษแต่เฉพาะลูกหนี้คนนั้น แต่ไม่มีผลผูกพันลูกหนี้ร่วมคนอื่นๆ แต่อย่างใด (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 295)

ตัวอย่างที่ 3 ลูกค้ำทำหนังสือกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย วันที่ 20 เมษายน 2540 จำนวนเงิน 50,000 บาท กำหนดชำระคืนเสร็จภายในวันที่ 31 มีนาคม 2541 เมื่อถึงกำหนดชำระ ลูกค้ำไม่ชำระหนี้เลย อายุความทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยจะเริ่มนับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2541 เป็นต้นไป อายุความของดอกเบี้ย

มีกำหนด 5 ปี ครบกำหนดวันที่ 31 มีนาคม 2546 ส่วนอายุความต้นเงินมีกำหนด 10 ปี จะครบกำหนดในวันที่ 31 มีนาคม 2551 ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2551 เป็นต้นไป ต้นเงินขาดอายุความ แต่ปรากฏว่าเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2546 ลูกค้าได้ชำระหนี้ 500 บาท ฉะนั้นอายุความสะดุดหยุดลงในวันที่ 5 มกราคม 2546 และเริ่มนับอายุความใหม่ตั้งแต่วันที่ 6 มกราคม 2546 เป็นต้นไป ต้นเงินทั้งหมดมีกำหนด 10 ปี และดอกเบี้ยทั้งหมดมีกำหนด 5 ปี (ฎีกาที่ 46/2538)

ตัวอย่างที่ 4 ลูกค้ากู้เงินเพื่อเป็นค่าลงทุนวันที่ 20 เมษายน 2540 จำนวนเงิน 100,000 บาท โดยกำหนดชำระเป็นงวด ๆ ดังนี้

งวดที่ 1 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2541
ต้นเงิน 20,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

งวดที่ 2 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2542
ต้นเงิน 20,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

งวดที่ 3 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2543
ต้นเงิน 20,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

งวดที่ 4 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2544
ต้นเงิน 20,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

งวดที่ 5 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2545
ต้นเงิน 20,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

กรณีที่ 1 ถ้าวันที่ 10 มิถุนายน 2541 ลูกค้า
ได้ชำระดอกเบี้ยทั้งหมด และชำระต้นเงินได้ 5,000
บาท การชำระหนี้ดังกล่าวเป็นการรับสภาพหนี้
เฉพาะต้นเงินงวดที่ 1 ทำให้อายุความของต้นเงินงวด
ที่เหลือ 15,000 บาท สะดุดหยุดลงในวันที่ 10
มิถุนายน 2541 และเริ่มนับใหม่ทั้งต้นเงินและ
ดอกเบี้ย ตั้งแต่วันที่ 11 มิถุนายน 2541 เป็นต้นไป
มีกำหนด 5 ปี ซึ่งจะครบกำหนดวันที่ 10 มิถุนายน
2546 ตั้งแต่วันที่ 11 มิถุนายน 2546 เป็นต้นไป ต้น
เงินงวดที่ 1 จำนวนที่เหลือ 15,000 บาท ขาดอายุ
ความ ซึ่งการชำระหนี้ดังกล่าว ไม่เป็นการรับสภาพ
หนี้ต้นเงินงวดที่ 2 - 5 เพราะเป็นการชำระก่อน ต้น
เงินงวดที่ 2 - 5 ถึงกำหนดชำระ การนับอายุความ
ของต้นเงินงวดที่ 2 - 5 จึงไม่เปลี่ยนแปลง

กรณีที่ 2 ถ้าวันที่ 20 มีนาคม 2541 ลูกค้า
ได้ชำระดอกเบี้ยทั้งหมด และชำระต้นเงินได้ 5,000
บาท การชำระหนี้ดังกล่าวไม่เป็นการรับสภาพหนี้ต้น
เงินทั้ง 5 งวด เพราะเป็นการชำระหนี้ก่อนกำหนด

การนับอายุความของต้นเงินและดอกเบี้ยยค้างชำระ แต่ละงวดจึงไม่เปลี่ยนแปลง

กรณีที่ 3 ถ้าวันที่ 10 มิถุนายน 2545 ลูกค้า ได้ชำระดอกเบี้ย 5,000 บาท การชำระหนี้ดังกล่าว แม้จะเป็นการชำระดอกเบี้ยเพียงบางส่วนก็ถือว่าเป็นการรับสภาพหนี้เงินกู้ที่ค้างชำระทั้งหมด ทำให้ อายุความของต้นเงินและดอกเบี้ยสะดุดหยุดลงในวันที่ 10 มิถุนายน 2545 และเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ 11 มิถุนายน 2545 เป็นต้นไป มีกำหนด 5 ปี ทั้งต้นเงิน และดอกเบี้ย ครบกำหนดวันที่ 10 มิถุนายน 2550

กรณีที่ 4 ถ้าวันที่ 10 มิถุนายน 2546 ลูกค้า ได้ชำระดอกเบี้ยทั้งหมดและชำระต้นเงินได้ 5,000 บาท การชำระหนี้ดังกล่าวไม่เป็นการรับสภาพหนี้ต้นเงินงวดที่ 1 ที่ยังค้างชำระอยู่อีก 15,000 บาท เพราะเป็นการชำระหนี้ภายหลังจากที่ต้นเงินงวดที่ 1 ขาดอายุความแล้ว แต่เป็นการรับสภาพหนี้ต้นเงินงวดที่ 2-5 จำนวน 80,000 บาท อายุความของต้นเงินและดอกเบี้ย งวดที่ 2-5 จะเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ 11 มิถุนายน 2546 เป็นต้นไป มีกำหนด 5 ปี ซึ่งครบกำหนดครั้งแรกวันที่ 10 มิถุนายน 2551

กรณีที่ 5 ถ้าวันที่ 10 มิถุนายน 2550 ลูกค้า ได้ชำระดอกเบี้ยทั้งหมดและชำระต้นเงินได้ 5,000 บาท การชำระหนี้ดังกล่าวไม่เป็นการรับสภาพหนี้ต้นเงินทั้ง 5 งวด เพราะเป็นการชำระภายหลังหนี้ต้นเงินทั้ง 5 งวดขาดอายุความแล้ว แต่เงินที่ลูกค้าได้ชำระไปแล้วนั้นจะเรียกคืนไม่ได้ แม้ว่าผู้ชำระหนี้จะอ้างว่าไม่รู้สิทธิเรียกร้องขาดอายุความแล้วก็ตาม (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 193/28)

3.3 การจัดทำหนังสือสัญญารับใช้หนี้เงินกู้ กรณีนี้ยังไม่ขาดอายุความ (การรับสภาพหนี้) กรณีหนังสือกู้เงินกำหนดให้แบ่งชำระต้นเงินคืนเป็นงวดๆ (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 193/16)

กรณีหนังสือกู้เงินกำหนดให้แบ่งชำระต้นเงินคืนเป็นงวด ๆ เช่นหนังสือกู้เงินเพื่อเป็นค่างลงทุนธนาคารมีสิทธิเรียกให้ลูกค้าทำหนังสือสัญญารับใช้หนี้เงินกู้ (รับสภาพหนี้) ให้ในเวลาใดเวลาหนึ่งก่อนอายุความครบบริบูรณ์เพื่อเป็นหลักฐานว่าอายุความสะดุดหยุดลงได้ แต่การกระทำดังกล่าวนี้อยู่ภายในเงื่อนไขแห่งการรับสภาพหนี้ดังกล่าวข้างต้น เช่น

ตามตัวอย่างที่ 4 เมื่อครบกำหนดชำระหนี้เงินกู้ในงวดที่ 4 วันที่ 31 มีนาคม 2544 ลูกค้ามิได้ชำระหนี้ให้แก่ธนาคารเลย ธนาคารได้ให้ลูกค้าจัดทำหนังสือรับใช้หนี้เงินกู้ให้ไว้แก่ธนาคาร เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2544 หนังสือที่ทำนี้ถือเป็นการรับสภาพหนี้ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยของหนี้ ทั้ง 4 งวด (งวดที่ 1-4) ทำให้อายุความของหนี้งวดที่ 1 - 4 สะดุดหยุดลง และเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ 11 มิถุนายน 2544 เป็นต้นไป (กรณีที่มิได้ระบุกำหนดชำระคืน) หรือเริ่มนับจากวันถัดจากวันสิ้นสุดกำหนดการชำระคืนตามหนังสือสัญญารับใช้หนี้เงินกู้นั้น ไปอีก 5 ปี

ข้อสังเกต กรณีที่ธนาคารทำหนังสือกู้เงิน โดยยกเว้นให้ลูกค้าไม่ต้องชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ยเป็นระยะเวลาหนึ่ง เช่น ในระยะ 5 ปีแรก ของหนังสือกู้เงิน อายุความทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยยังไม่เริ่มนับ ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องจัดทำหนังสือสัญญารับใช้หนี้เงินกู้ (รับสภาพหนี้) เงินกู้ในระยะเวลาดังกล่าวแต่อย่างใด

ตัวอย่างที่ 5 ลูกค้ำกู้เงินเพื่อเป็นค่าลงทุน เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2542 จำนวนเงินกู้ 100,000 บาท กำหนดชำระคืนเสร็จ 10 ปี โดยมีการผ่อนผันให้ลูกค้ำยังไม่ต้องชำระต้นเงินและดอกเบี้ยใน 5 ปีแรก ตามกำหนด ดังนี้

งวด ที่	กำหนดชำระ ภายในวันที่	ชำระเงิน (บาท)	ชำระดอกเบี้ย ถึงวันที่
1	31 มี.ค. 48	10,000	31 มี.ค. 48
2	31 มี.ค. 49	20,000	31 มี.ค. 49
3	31 มี.ค. 50	20,000	31 มี.ค. 50
4	31 มี.ค. 51	20,000	31 มี.ค. 51
5	31 มี.ค. 52	30,000	31 มี.ค. 52

ตามตัวอย่างที่ 5 อายุความหนี้เงินกู้ของต้นเงินงวดที่ 1 จำนวน 10,000 บาท และดอกเบี้ยที่

คำนวณได้ทั้งหมดตั้งแต่เริ่มกู้วันที่ 2 เมษายน 2542 เป็นต้นมา เริ่มนับอายุความวันที่ 1 เมษายน 2548 เป็นต้นไป และตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2553 เป็นต้นไป ต้นเงินและดอกเบี้ยงวดที่ 1 ขาดอายุความ ทั้งนี้ การจัดทำหนังสือสัญญารับใช้หนี้เงินกู้ของตนเอง (ดอกเบี้ย) ก่อนวันที่ 1 เมษายน 2548 จึงไม่มีผลทำให้อายุความสะดุดหยุดลงแต่อย่างใดเพราะอายุความยังไม่เริ่มนับ

ตัวอย่างที่ 6 ลูกค้าทำหนังสือกู้เงินเพื่อเป็นค่าลงทุน วันที่ 20 เมษายน 2540 จำนวน 100,000 บาท กำหนดชำระคืนเสร็จเป็นงวด ๆ ดังนี้

งวดที่ 1 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2541 ไม่มี การชำระต้นเงินแต่มีการกำหนดชำระดอกเบี้ย

งวดที่ 2 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2542 ไม่มี การชำระต้นเงินแต่มีการกำหนดชำระดอกเบี้ย

งวดที่ 3 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2543 ไม่มี การชำระต้นเงินแต่มีการกำหนดชำระดอกเบี้ย

งวดที่ 4 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2544 ต้นเงิน 20,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

งวดที่ 5 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2545
ต้นเงิน 20,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

งวดที่ 6 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2546
ต้นเงิน 20,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

งวดที่ 7 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2547
ต้นเงิน 20,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

งวดที่ 8 ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2548
ต้นเงิน 20,000 บาท พร้อมดอกเบี้ย

ตั้งแต่รับเงินกู้ไป ไม่เคยชำระต้นเงินและ
ดอกเบี้ยเลย หนี้เงินกู้รายนี้ต้นเงินและดอกเบี้ยแต่ละ
ปีมีอายุความไม่เท่ากัน ดังนี้

ดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นแต่ละปีมีกำหนดอายุความ
5 ปี โดยนับในวันถัดจากวันที่ครบกำหนดชำระคืน
ของงวดนั้น เช่น งวดที่ 1 อายุความดอกเบี้ยปีแรก
ทั้งจำนวนเริ่มนับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2541 เป็นต้น
ไป ครบกำหนดในวันที่ 31 มีนาคม 2546 งวดที่ 2
เริ่มนับวันที่ 1 เมษายน 2542 ครบกำหนดวันที่ 31
มีนาคม 2547

ส่วนต้นเงินแต่ละงวด มีกำหนดอายุความ 5 ปี โดยนับในวันถัดจากวันที่ครบกำหนดชำระคืนของงวดนั้น เช่น งวดที่ 1 อายุความต้นเงินเริ่มนับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2544 เป็นต้นไป ครบกำหนดในวันที่ 31 มีนาคม 2549 งวดที่ 2 เริ่มนับวันที่ 1 เมษายน 2545 ครบกำหนดวันที่ 31 มีนาคม 2550

การดำเนินการ การเมื่อหนี้ เงินกู้ขาด อายุความแล้ว

4

การดำเนินการเมื่อหนี้เงินกู้ขาดอายุความแล้ว (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 193/35 ,193/28)

ธนาคารจะต้องดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหลังจากหนี้เงินกู้ขาดอายุความแล้ว เพื่อมิให้ลูกค้ายกเรื่องอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้ธนาคารได้ โดยกระทำดังต่อไปนี้

4.1 ดำเนินการให้ลูกค้าทำการรับสภาพความรับผิดชอบ โดยมีหลักฐานเป็นหนังสือ คือต้องให้ลูกค้าทำหนังสือสัญญารับใช้หนี้เงินกู้ของตนเองตามแบบของธนาคาร การรับสภาพความรับผิดชอบโดยมี

หลักฐานเป็นหนังสือนี้ เพียงแต่ลูกค้าทำหนังสือให้ไว้ แก่ธนาคารเพียงฝ่ายเดียวก็ถือว่าใช้ได้แล้ว แต่ต้องให้ผู้ค้าประกัน ลงลายมือชื่อรับผูกพันตามสัญญาค้าประกันต่อไปด้วยจึงจะมีผลถึงผู้ค้าประกัน มิฉะนั้นผู้ค้าประกันสามารถบอกปิดไม่ยอมรับผิดชอบ โดยอ้างเหตุว่าหนี้ขาดอายุความแล้วได้

4.2 ดำเนินการให้ลูกค้าให้ประกันแก่ธนาคาร ด้วยการจัดให้มีผู้ค้าประกันใหม่ หรือเพิ่มเติมผู้ค้าประกัน หรือนำทรัพย์สินมาจำนำ หรือจำนองแก่ธนาคาร

การกระทำของลูกหนี้ดังกล่าวข้างต้น มีกำหนดอายุความ 2 ปี นับแต่วันที่ได้รับสภาพความรับผิดชอบหรือให้ประกัน

ตามตัวอย่างที่ 4 ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2547 ลูกค้าได้ทำหนังสือสัญญารับใช้หนี้เงินกู้ให้แก่ธนาคาร ซึ่งอายุความหนี้เงินกู้งวดที่ 1 และ 2 ขาดอายุความแล้ว แต่งวดที่ 3 - 5 ยังไม่ขาดอายุความ กรณีนี้ธนาคารกำหนดให้จัดทำหนังสือสัญญารับใช้หนี้เงินกู้ (รับสภาพความผิด) ของจำนวนต้นเงินกู้ทั้งหมด

จำนวน 100,000 บาท โดยมีอายุความ 2 ปี และต้องฟ้องร้องดำเนินคดีภายในกำหนด แต่หากลูกค้าชำระต้นเงินงวด 1 - 2 และพร้อมดอกเบี้ยค้างชำระได้ทั้งหมด กรณีนี้ธนาคารไม่จำเป็นต้องฟ้องร้องดำเนินคดีภายใน 2 ปี เพราะไม่มีหนี้ขาดอายุความเหลืออยู่แล้ว อายุความจะนับต่อไปตามปกติ

ตามตัวอย่างที่ 4 วันที่ 10 มิถุนายน 2550 ลูกค้าได้ทำหนังสือสัญญารับใช้หนี้เงินกู้ให้แก่ธนาคารซึ่งกระทำหลังจากหนี้ขาดอายุความแล้ว ถือเป็น การรับสภาพความรับผิดชอบโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือ มีผลให้ลูกค้าต้องผูกพันชำระหนี้ให้แก่ธนาคารต่อไป มีกำหนดอายุความ 2 ปี นับแต่วันที่ได้ทำหนังสือดังกล่าว และธนาคารจะต้องใช้สิทธิฟ้องร้องภายในกำหนด 2 ปี

4.3 บุคคลอื่นหรือทายาทเข้าทำหนังสือสัญญารับใช้หนี้เงินกู้

กรณีลูกค้ากู้เงินโดยใช้บุคคลค้าประกันและมีเหตุผิดปกติเกิดขึ้น ธนาคารตกลงให้บุคคลอื่น เช่น ผู้ค้าประกัน หรือคู่สมรสของลูกค้า เข้าทำหนังสือ

สัญญาฉบับใช้หนี้เงินกู้ตามแบบของธนาคาร การทำหนังสือสัญญาฉบับใช้หนี้เงินกู้นั้นเป็นการแปลงหนี้ใหม่ หนี้เงินกู้เดิมนั้นย่อมถูกระงับไปด้วย การนับอายุ ความให้เริ่มนับใหม่ ถ้าหนังสือสัญญาฉบับใช้หนี้เงินกู้ กำหนดชำระต้นเงินคืนเสร็จคราวเดียวทั้งหมด อายุ ความต้นเงินมีกำหนด 10 ปี ถ้าหนังสือสัญญาฉบับใช้หนี้เงินกู้แบ่งชำระต้นเงินคืนเป็นงวด ๆ ต้นเงินแต่ละงวดและดอกเบี้ยมีอายุความ 5 ปี โดยเริ่มนับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันครบกำหนดเวลาชำระคืนเป็นต้นไป (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 349 และมาตรา 350)

ข้อสังเกต

(1) กรณีดังกล่าวเป็นการแปลงหนี้ใหม่มีผลทำให้หนี้เดิมระงับสิ้นไป ซึ่งหมายถึง หนี้อันเป็นประธาน (ต้นเงิน) ตลอดจนบรรดาหนี้อันเป็นอุปกรณ์ (ดอกเบี้ย) และประกันทั้งหลาย ดังนั้น ให้สาขาดำเนินการด้วยความระมัดระวังโดยให้ดำเนินการอย่างเคร่งครัด

(2) กรณีลูกค้าตาย ต้องให้ทายาทเข้าทำหนังสือสัญญารับใช้หนี้เงินกู้ภายใน 1 ปี นับแต่ธนาคารทราบถึงการตาย

4.4 หนี้เงินกู้ซึ่งใช้หลักประกันจำนองหรือจำนำไว้กับธนาคาร (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 193/27 และมาตรา 745)

ธนาคารผู้รับจำนองมีสิทธิบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จำนอง แม้ว่าสิทธิเรียกร้องส่วนของต้นเงินกู้ (ส่วนที่เป็นประธาน) จะขาดอายุความแล้วก็ตาม แต่จะใช้สิทธินั้นบังคับให้ชำระดอกเบี้ยที่ค้างชำระย้อนหลังเกิน 5 ปี ขึ้นไปไม่ได้

หนี้เงินกู้ซึ่งใช้หลักประกันจำนองไว้กับธนาคาร ในส่วนของต้นเงินกู้นั้นแม้จะขาดอายุความแล้วก็ตาม ธนาคารก็สามารถใช้สิทธิเรียกร้องได้ เช่น หนังสือกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่มีที่ดินจำนองเป็นประกัน กำหนดชำระคืนเสร็จในคราวเดียวทั้งหมด ต้นเงินกู้มีกำหนดอายุความ 10 ปี เมื่ออายุความตามหนังสือกู้เงินขาดอายุความแล้ว ธนาคารในฐานะผู้รับจำนองยังคงมีสิทธิฟ้องบังคับให้ชำระหนี้จาก

ทรัพย์สินที่จำนองได้ แต่จะเรียกร้องในส่วนของ ดอกเบี้ยค้างชำระย้อนหลังได้เพียง 5 ปี เท่านั้น ทั้งนี้ เมื่อธนาคารฟ้องบังคับจำนองแล้วยังไม่คุ้มหนี้เงินกู้ นั้น หากลูกหนี้ยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้ ธนาคาร ก็ไม่สามารถจะไปเรียกร้องจากทรัพย์สินอื่นได้อีก ถึงแม้ว่าตามสัญญาจำนองจะได้ระบุไว้ว่า “เมื่อผู้รับ จำนองบังคับจำนองเอาทรัพย์สินจำนองรายนี้ออก ขายทอดตลาด ได้เงินสุทธิน้อยกว่าจำนวนเงินที่ค้าง ชำระและค่าอุปกรณ์ เงินยังขาดจำนวนอยู่เท่าใด ผู้จำนองและหรือลูกหนี้ของธนาคารผู้รับจำนอง ยอมรับใช้เงินที่ขาดจำนวนนั้นให้ผู้รับจำนองจนครบ” ก็ตาม

ดังนั้น หนี้เงินกู้ซึ่งใช้หลักประกันจำนองหรือ หรือจำนำไว้กับธนาคาร ยังคงมีความจำเป็นต้องทำ หนังสือสัญญารับใช้หนี้เงินกู้ของตนเอง รวมทั้งให้ผู้จำนองซึ่งมิใช่ลูกค้ำผู้กู้ลงลายมือชื่อรับทราบใน หนังสือด้วยตามที่กล่าวข้างต้น เพื่อป้องกันมิให้ ธนาคารเสียสิทธิในการเรียกร้องในส่วนของดอกเบี้ย

ที่ค้างชำระเกิน 5 ปีขึ้นไป รวมทั้งสิทธิเรียกร้องจาก
ทรัพย์สินอื่นด้วย

ข้อสังเกต

กรณีลูกค้าผู้กู้ใช้ที่ดินของบุคคลอื่นจำนอง
เป็นประกันการชำระหนี้ หากเป็นหนี้ค้างชำระเกิน
5 ปี แม้ลูกค้าผู้กู้จะชำระดอกเบี้ยได้บางส่วนทุกๆ ปี
แต่เมื่อคำนวณดอกเบี้ยค้างชำระแล้วดอกเบี้ยค้าง
ชำระนั้นมีจำนวนมากกว่า 5 ปี กรณีนี้ธนาคาร
สามารถเรียกร้องดอกเบี้ยจากทรัพย์สินจำนองได้เพียง
5 ปี ย้อนหลังเท่านั้น ดังนั้น ต้องจัดทำหนังสือสัญญา
รับใช้หนี้เงินกู้ โดยให้ลูกค้าผู้กู้และผู้จำนองลงชื่อใน
หนังสือสัญญารับใช้หนี้เงินกู้ทั้ง 2 คน เนื่องจาก
การชำระดอกเบี้ยบางส่วนของผู้หนี้ซึ่งทำให้อายุ
ความสะดุดหยุดลงไม่เป็นโทษแก่ผู้จำนองเป็นประกัน
(เป็นโทษเฉพาะลูกหนี้และผู้ค้ำประกัน)

4.5 อายุความฟ้องคดีมรดก

“ห้ามมิให้ฟ้องคดีมรดกเมื่อพ้นกำหนดหนึ่ง
ปี นับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย หรือนับแต่เมื่อทายาทโดย
ธรรมได้รู้ หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดก

คดีฟ้องเรียกตามข้อกำหนดพินัยกรรม มิให้ฟ้องเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่เมื่อผู้รับพินัยกรรมได้รู้หรือควรได้รู้ถึงสิทธิซึ่งตนมีอยู่ตามพินัยกรรม

ภายใต้บังคับแห่งมาตรา 193/27 แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าสิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้อันมีต่อเจ้ามรดกมีกำหนดยาวกว่าหนึ่งปี มิให้เจ้าหนี้นั้นฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่เมื่อเจ้าหนี้ได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดก

ถึงอย่างไรก็ดี สิทธิเรียกร้องตามที่ว่ามาในวรรคก่อน ๆ นั้น มิให้ฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนดสิบปีนับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย” (มาตรา 1754 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์)

อายุความฟ้องคดีมรดก เป็นอายุความห้ามฟ้องคดีมรดก หรือคดีที่เจ้าหนี้ขอบังคับตามสิทธิเรียกร้องอันมีต่อเจ้ามรดก

กรณีที่ธนาคารฟ้องให้ทายาทของผู้ตายรับผิดชอบในหนี้ของผู้ตายในฐานะที่เป็นทายาทของผู้ตาย จะต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันเจ้ามรดกตาย หากฟ้องเกินหนึ่งปีนับแต่วันเจ้ามรดกตาย ธนาคารจะต้อง

นำสืบให้ศาลเห็นว่าธนาการพึงรู้ว่าเจ้ามรดกตาย ก่อนฟ้องไม่เกินหนึ่งปี

อย่างไรจึงจะถือว่าธนาการรู้ถึงความตาย ของเจ้ามรดก เห็นว่าวันที่ผู้จัดการสาขาได้รับทราบ รายงานจากพนักงานพัฒนาธุรกิจว่าลูกค้าถึงแก่ความ ตาย ถือได้ว่าธนาการได้รู้ถึงความตายของลูกค้า เจ้ามรดกแล้ว

ห้ามมิให้เจ้าหนี้ฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนดหนึ่ง ปี นับแต่เจ้าหนี้ได้รู้หรือควรได้รู้ถึงการตายของลูกหนี้ ในกรณีดังกล่าวธนาการ (เจ้าหนี้ของผู้ตาย) จะต้อง เรียกร้องให้ชำระหนี้จากทรัพย์สินมรดกของผู้ตายซึ่งเป็น ลูกหนี้ในกำหนดหนึ่งปี นับแต่ลูกหนี้ถึงแก่ความตาย ดังนั้น แม้หนังสือสัญญากู้ยืมเงินที่ลูกหนี้ทำไว้กับ ธนาการยังไม่ถึงกำหนดชำระ แต่ลูกหนี้ได้ถึงแก่ความ ตายเสียก่อน ธนาการมีสิทธิฟ้องคดีเพื่อบังคับตาม สิทธิเรียกร้องได้ภายในหนึ่งปี นับแต่เมื่อธนาการรู้ถึง ความตายของลูกหนี้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1754 วรรคสาม เพราะสิทธิเรียกร้องของธนาการเกิดขึ้น เมื่อลูกหนี้ถึงแก่ความตาย หากรอจนหนี้ถึงกำหนด

ชำระ อายุความหนึ่งปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1754
วรรคสาม ดังกล่าวข้างต้นอาจจะล่องพ้นไปแล้ว
ธนาคารจึงมีอำนาจฟ้องบังคับให้ชำระหนี้ได้แม้หนี้ยังไม่ถึงกำหนดชำระ

การที่ธนาคารขอให้ยึดทรัพย์ในกองมรดก
ของลูกหนี้เป็นเรื่องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษา
มิใช่กรณีฟ้องร้องคดีมรดก ไม่นำอายุความหนึ่งปีตาม
มาตรา 1754 มาใช้บังคับ

มรดกอยู่ระหว่างจัดการแบ่งให้ทายาท
ธนาคารฟ้องคดีแม้จะเกินหนึ่งปี นับแต่เจ้ามรดกตาย
ก็ไม่ขาดอายุความ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1754

บรรณานุกรม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สมพร พรหมหิตาธร.อายุความแพ่ง - อาญา. พิมพ์
ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม,
2559.

กำชัย จงจักรพันธ์. **นิติกรรม ระยะเวลา อายุความ
บรรพ 1.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เดือนตุลา,
2559.

